

IN 'T GIËSBAARGS

door Luc Van Schoors

Onderstaand droevig (!) lied gaat over "Vitor", die zijn laatste levensadem aan het uitblazen is. Maar Vitor is helemaal niet gerust in de goede afloop; hij denkt immers dat er van een hemelse gelukzaligheid en rust niets zal in huis komen. Hij, die heel zijn leven gewerkt en gewroet heeft, is er van overtuigd dat hij in de hemel terug zal mogen opdraaien voor al het werk dat een ander niet graag doet.

Dit ironisch gedicht komt uit het repertoire van Victor Caroes, die het op bijeenkomsten en feesten ten gehore bracht. En het moet gezegd worden, Victor is behoorlijk goed op de hoogte van wat er in de hemel zoal gebeurt en in het bijzonder over de levenswijze van sommige heiligen ginderboven.

Dit poëzietje werd ons bereidwillig ter beschikking gesteld door dhr. Leon De Couvreur, waarvoor onze hartelijke dank.

Indien er nog andere personen zijn die dit gedicht hebben gehoord, eventueel in een andere versie, of die de auteur ervan kennen, zou het ons ten zeerste verheugen indien we daarvan op de hoogte werden gebracht.

In den hemel

'k Lag overlest ne kiër op staerven.

Ge witj, Fitor, dat es manne noëm.

'k Zie in gaans ma lèven

giën minuutje rust bestoën.

Huër ne kiër, sprak onze paster,

ge goë fleus, zo as ik maerk

d' iëuwege zoëleg^ueid in geroëken

en dan est gedoën met 't waerk.

'k Z^uei hem, zw^uijg meniër de paster,

'k zit er mee al in de p^uijn,

'k ben vur 't waerken toch geboren,

't zal hierboven 't zelfde z^uijn.

Ja, me dunkt, ik huër al roepen:

Fitor, toe scheidt de r^uijstapap ^uuit,

Fitor, doe d' engelkes iesj sloëpen,

Fitor, toe bleist de zon iesj ^uuit.

Fitor, toe wil de beddisj moëken

en vul ne kiër den bak

van Sint-Antonius za vaerken

en van den bok van Isaak.

Geef den hond van Sinte-Rochus

rap wat eten, 't aerm biëst

en werp wa knoebelbuënen

rap al oën den heiligen Giëst.

Toe, omstikt ne kiër den oven

van Judocus en Lucie

en goë wast ne kiër d' hëmmisj

van d' h^ueilige Pelagie.

Fitor, toe zükt wat aä schoenen

vur den h^ueiligen Krisp^uijn,

en de l^uizen van Sinte-Lazarus

moeten nog gevangen z^uijn.

Fitor, ge moet gon eten hoëlen

vur den hert van Sint-Hubert

en verkort ne kiër de maän

van den heiligen Prospèr.

Fitor, toe leg ne kiër de krullen

in Sint-Madelein' heur haar

en wast ne kiër de billen

van de vrea van Potifar.

Fitor, ge moet goë zakken plakken

Sint-Nikloësj is op zan ree.

Zannen ezel wil nie trekken,

Fitor, toe trekt en bitje mee.

Fitor, toe pompt iesj en bitje woëter,

want Sint-Noé die ligt zat.

En omstikt ne kiër en keise

vur d' heilige Justine Agath.

Fitor, toe spoel ne kliër de sponne

van Sinte-Perpetua

en repareer ne kiër den doek

van d' heilige Veronika.

Fitor, trek ne kiër de morgendsterre,

ze ligt nog alt^uijd in den hoek,

en stikt ne kiër ne n^uje lap

in Sint-Lazarus zan broek.

Fitor, ge moet gon wieruëk brannen
 vur d' aanbidding van Gods Lam
 en go spijlt er mè de voeten
 van den h^ueiligen Bileam.
 Goë ba Mozes om te liëren
 woëter kappen ^uuit de rots
 en goë wokt er op de ruste
 van d' h^ueilige Moeder Gods.

Fitor, ge moet de smesse oësteken
 van de gruëte Saint Eloi.
 En goë help wa kolen droëgen
 met den h^ueiligen Benoit.

Accordeert ne kiër d'harpe
 van d' h^ueilige Livina.
 En k^uist ne kiër de relikwie
 van zuster Anastasia.

Ja, 't zal giëstig z^uijn om 't huëren:
 Fitor, toe mokt en bitje wind;
 smatj 't règenwoëter b^uuiten
 da g' in d' h^ueilige pispotten vindt.
 Fitor, omstikt ne kiër de weerlicht
 en doet er uëk wa donder b^uij.
 En zuë zal er hier of in 't namaals
 Nuëit giën ruste z^uijn ver m^uij.

G (vervolg)

gieëstegoërd	giəstəxuart	grapjas vrolijk en geestig persoon	De Walter es ne gieëstegoërd zo: farsjuir
giëlegans	giəpəgans	helemaal, volledig	Ik ben der aundelek (^u eindelek) bovenop, 'k bè giëlegans genezen
gl ^u eiërswinkel	gləiərs- winkəl	winkel waar porselein en ander (verglaasd) aardewerk wordt ver- kocht	In welke gl ^u eiërswinkel èje gau (g ^u ij) da postuurke gekocht a (gleis=pottenbakkersaarde)
goden	gə.dən	goden	Kende gau (g ^u ij) de Griekse en Rom ^u einse goden nog

A kent de goden, wordt gezegd van een handelaar die zijn waren duur verkoopt
 syn.: 't Es nen dieren
 't es nen oënbidder van 't gaä kalf

godfer	gətfər	vloek	godfer hier en godfer doër (afgel.v. God verdoeme het)
goeiendag	gəjəndəx	groet	Ük ne goeiendag! (wordt gezegd tegen iemand die het vertikt te groeten)

Va vaäre goeiendag zeggen, afstandelijke, niet gemeente groet

goëi	gəj	gaai	Wuir hein ne poëpegoëi die kaa lachen en bleiten
goëiskietinge	gəjskitɪŋə	met pijl en boog schieten naar de staande/liggende wip	Wie dat de oppergoëi wil schieten moet e vast hand en goei uëgen hein
goele	gəpə	- dwaze vrouw - luie, slonzige vrouw	Z' ès nog dwoëzer as e kalf, azu en goele
goëper	gəpər	gaper, stommeling	diëje goëper verstoëter were niksken van

goeste	gusta	- lust, zin, trek, smaak - voldoende eten - mode - voorkeur - voldoening krijgen - seksueel verlangen	'k è goest in e pak friet Ge moet a goest' eten, zenne Z'es gekliedj ner de goeste van den dag Elk zan goeste / Goest' es te kuëp Ze kreeg dan toch heur goeste A zitj mè en broek vul goeste
goëten	gustan	- gaten - in het oog houden - verdwenen	Ter zitten goëten in zan maä A zoo beter zan dochter in de goëten haän Ze was za de goëten aut ('uit)
goezak	gusak	sul	't Es nen echte goezak, ajès deur en deur braaf
goezelen	guzapan	borrelen, druppelen	't Woëter goezelt er aut ('uit)
graal	gral	angst, grote schrik	'k è ne vrië schrik van den donder en den bliksem; 'kè der ne graal van dat vriëd es, ge kun et nie geluëven
graalèk	gralek	gruwelijk, afschuwelijk	'k è va nacht ne graalèkken druëm g'at (nachtmerrie)
grabbelen	grabapan	- vastgrijpen, - proberen vast te grijpen	Gelukkeg kost ek ma nog vastgrabbel'n on de leuninge Mè kreikelingen moe je 't volk iesj zie grabbel'n
graus (gr'ijs)	gras græs	- gruis, meel van zemelen, tot gruis verbrijzelde stof - grijs	Ik sloë a fleus tot graus Kende gau (g'ij) 't verskil tusken braun (br'uin) en graus bruëd
gr'einzjen	grængan	zeuren, vervelend doen	Ge moe nie liggen gr'einzjen, as 'k zegge nië est nië, en dermee punt en aut ('uit)!
gr'einzjer	grængar	knorpot	
grèjel	grèjal	grendel	Vröger wier'n de deuren gesloten mè ne grèjel zo: warrel
grete	greta	vrouwelijk schaam-deel	zo: groeze, minne, zwozze, pruime msch. afgel. v. middelnederlands grete of greyte = begeerte?
grimmel	grimal	- glimlach - grimlach	Ten kaä were giëne grimmel af Doe dië grimmel van a gezichte
grimmelen	grimatän	grijnslachen	Zie ze grimmel'n
groeze	gruzä	vrouwelijk schaam-deel	zo: grete, minne, zwozze, pruime
grozzelen	grozapan	zeuren	Wild isj opaän mè grozzelen, ge warkt op man zeen'n zo: knoeften
gruun	gryn	- groen - onvolwassen, puber	Ajès nog gruun achter d'uërisj zo.: halfwas

H

In het Geraardsbergs dialect wordt de letter "h" meestal niet aangeblazen. In onze woordenlijst nemen we toch sommige h-woorden op, omdat zij verwijzen naar Nederlandse woorden die met "h" beginnen.

haän	a n	- kinderen opvangen (pleeggezin) - dieren houden	Man vraa haä ki-jers overdag, z'es gestopt mè heur waerk. Nen hond haän
hakkeleir hakkelen	akəfɛr akəpən	stotteraar stotteren	Dadès nie sküene, da ge mè dienen hakkeleir lacht
halfken	alfkən	één centiem	Een halkan was den helft van ieëne cent. Ne cent was dus twee centiemen weird.

Ajen es nog ver giën halfken te vertraän: hij is volledeig onbetrouwbaar.

halfwas	affwas	- onvolgroeide plant - onvolwassen persoon, puber	Die responsabilitaut goëje toch ondiene persuën nie geën, ajès nog halfwas zo.: gruun achter d'uërisj
Hallewig	aləwɪχ	Halleweg	Den Hallewig lüpt van op n' Aambaarg deur 't veld ner Moerbeke

Mè e pintjen op de Hallewig go zitten: gaan bedelen aan de Halleweg, waar op Pinksteren veel bedevaarders, op weg naar Halle, voorbijkwamen.

halven	alvən	halve gare	Op den dienen moe je nie letten, 't es mur nen halven.
hanger	agər	drinkebroer, fuiver	zo: "hankzjiël"
hank	angk	rek of plank, bevestigd aan de muur van de keuken, voor het opbergen van keukengerei	Wer ligt 't kapmes a? ge moet isj kauken (k ^u ijken) op 'n hank, ik paaze davet doër ligt.
hankbord	angkəbɔrt	uithangbord	Kunde gau (g ^u ij) lezen wat er op dat hankbord stoët?
hankzjiël	angkzjɪəl	- singel, of kruizeel om het gewicht van een kruiwagen op de armspieren te verminderen - drinkebroer of fuiver, die tot diep in de nacht blijft doordrinken of fuiven	Mè en hankzjiël over de skaärs weegt ne geloeëje kurrewoeëgen veel minder zwoeër. Ge za vannacht weer vruug thaus (th ^u uis) gekomen hè, hankzjiël! zo: "hanger"
hantéve	antɛvə	handvat	Ik krauge (kr ^u ijge) de loëje nie open, d'antéve es kapot
harbeginnen	arbagɪnən	overdoen, herbeginnen	Potverdekke, 'k moe van de mieëster were man hauswaerk harbeginn'n